

Universiteit
Leiden
The Netherlands

"Wat is een toupetje?"

Rooijen, J. van

Citation

Rooijen, J. van. (1987). "Wat is een toupetje?". *Bestuurskundige Berichten*, 2(2), 20-21. Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233045>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3233045>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

"WAT IS EEN TOUPETJE?"

Over psychologische onderzoeken doen vele mysterieuze verhalen de ronde. Tegenwoordig zijn er zelfs professionele bureaus, die mensen trainen voor dit soort onderzoeken. Om een en ander enigszins aan allerlei mistflarden te ontrukken ben ik wat informatie over het psychologisch onderzoek bij, in dit geval, de Rijksoverheid gaan verzamelen.

Door Jaap van Rooijen

Psychologisch onderzoek voor functies bij de Rijksoverheid wordt uitgevoerd door de Rijks Psychologische Dienst (RPD). Deze in Den Haag gevestigde dienst speelt tijdens de sollicitatieprocedures voor (hogere) functies bij de Rijksoverheid een assisterende en adviserende rol.

De assisterende rol is weggelegd voor de afdeling Publiciteit en Werving van de RPD, die openstaande vacatures in kranten en tijdschriften plaatst door middel van zogenaamde 'verzameladvertenties'. Alle sollicitatiebrieven komen eerst bij de RPD binnen, zodat de respons op een advertentie in een bepaalde krant of bepaald tijdschrift gemeten kan worden. Daarna gaan de sollicitatiebrieven naar het betreffende departement, alwaar men na een eerste selectieronde ongeveer drie kandidaten voor de functie naar de RPD zendt voor een dagje psychologisch onderzoek. Vanaf dat moment neemt de adviserende taak van de RPD een aanvang.

Door de kandidaten een dag lang schriftelijke intelligentietests en persoonlijkheidsvragenlijsten te laten invullen, benevens een ongeveer één

uur durend interview, hoopt men tot een zo waarheidsgetrouw mogelijk intelligentie- en persoonlijkheidsprofiel te komen, op grond waarvan men aan het betreffende departement advies kan uitbrengen. Het betreffende departement neemt dit advies mee in het besluitvormingsproces ten aanzien van het eventueel recruterend van een bepaalde kandidaat.

De intelligentietests, die alle een 'meer-keuze' karakter hebben, doen een beroep op vaardigheden als redeneren, logisch denken, rekenen, taal, algemene ontwikkeling, snelheid en concentratie. De persoonlijkheidsvragenlijsten zijn lange lijsten met stellingen waarachter men 'mee eens', 'niet mee eens' of een tussenliggende antwoordvariant mag aankruisen. Ook zijn er nog wat zogeheten 'vrije opdrachten' waarbij men daadwerkelijk iets mag schrijven, in plaats van antwoorden aanstrepen.

Kritiek op het psychologisch onderzoek van de RPD die ik vernam, was dat het misschien de intelligentie wel vaststelt, maar dat onduidelijk blijft in hoeverre iemand 'thuis is in het Openbaar Bestuur'. Hiermee wordt bedoeld of een kandidaat gevoel voor en kennis over politiek-ambtelijke, burger-ambtelijke en ambtelijk-ambtelijke verhoudingen bezit.

Hoe dan ook; deze onderzoeken blijven plaatsvinden en vroeg of laat zal vrijwel iedereen er aan moeten geloven. Om u een indruk te geven plaats ik hierbij enkele (eenvoudige) testvoorbeeldjes die de RPD ons toezond. Ridiculiseer de voorbeeldjes niet al te zeer, want een toupetje is schijn. En schijn bedriegt.

VOORBEELD 1 (redelijk eenvoudig)
Wat is een toupetje?

- ANTWOORDEN**
- a) chemisch heveltje
 - b) frans broodje
 - c) haarstukje
 - d) pianokrukje
 - e) geen van deze

VOORBEELD 2 (gemiddeld)
BTW is een vorm van?

- ANTWOORDEN**
- a) inkomstenbelasting
 - b) omzetbelasting
 - c) accijna
 - d) sociale premieheffing
 - e) geen van deze

Deze test bestaat uit series van 4 plaatjes -ook wel "atrips genoemd"- die telkens een verhaaltje zonder woorden vormen. De plaatjes zijn echter in de verkeerde volgorde geplaatst. U moet de juiste volgorde van de plaatjes bepalen.

Deze test bestaat uit reeksen getallen, waarin een systematische verandering is aangebracht. U moet proberen deze verandering te ontdekken en de reeks op deze wijze met 2 getallen voortzetten.

VOORBEELD (gemiddeld)
2 4 9 18 22 44 47

- ANTWOORDEN**
()	()
a. 49	a. 95
b. 50	b. 96
c. 88	c. 97
d. 94	d. 98

VOORBEELD

Ik heb een hekel aan niets doen.

VOORBEELD 2

Ik zeg er altijd wat van als mensen voor hun beurt willen gaan.

- ANTWOORDEN**
- a = helemaal niet mee eens
 - b = overwegend mee oneens
 - c = niet mee eens en niet mee oneens
 - d = overwegend mee eens
 - e = helemaal mee eens

VOORBEELD (eenvoudig)

Van een getal trek ik 80 af. Ik houd 1/10 deel van 80 over. Welk getal is dit?

- ANTWOORDEN**
- a) 70
 - b) 72
 - c) 88
 - d) 90
 - e) 98

VOORBEELD 3 (redelijk eenvoudig)
Piet krijgt 1/3 van wat Jan krijgt. Jan krijgt 3/8 van wat Teun en Kees samen krijgen. Kees krijgt 2x zoveel als Teun. Teun krijgt 12 gulden. Hoeveel gulden krijgt Piet?

- ANTWOORDEN**
- a) 3
 - b) 4,5
 - c) 9
 - d) 13,5
 - e) 24

VOORBEELD (redelijk eenvoudig)
maan - aarde

ANTWOORDEN

- a) aarde - zon
- b) aarde - bol
- c) zon - ster
- d) planet - hemellichaam